

9 листопада - День української писемності та мови

Свято української писемності та мови було встановлене указом президента України в 1997 році і відзначається щороку на честь українського літописця Нестора – послідовника творців слов'янської писемності Кирила і Мефодія, першого українського історика, видатного письменника та мислителя, ченця Києво-Печерської лаври. Відповідну постанову прийняла Верховна Рада України.

9 листопада
ДЕНЬ
УКРАЇНСЬКОЇ
МОВИ
та писемності

Дослідники вважають, що саме з Нестора Літописця і починається писемна українська мова. Це не тільки державне, а й церковне свято. Перший у сучасній українській мові твір, який відповідає візантійським першоджерелам, православні назвали акафістом Богородиці Холмській.

Преподобний Нестор Літописець – киянин, у сімнадцять років прийшов у Києво-Печерську лавру послушником. Прийняв його сам засновник монастиря преподобний Феодосій. Молитвою та послухом юний подвижник невдовзі перевершив найвидатніших старців. Під час постригу в ченці Нестор був удостоєний сану ієродиякона. Книжкова справа стала змістом його життя.

Найвизначнішою працею Нестора Літописця є "Повість минулих літ" – літописне зведення, складене в Києві на початку XII століття. Це перша в Київській Русі пам'ятка, в якій історія держави показана на широкому тлі світових подій. Преподобний Нестор довів розповідь з літописних зведень кінця XI століття до 1113 року. Всі наступні літописці лише переписували уривки з праць преподобного Нестора, наслідуючи його. Але перевершити так і не змогли. "Повість минулих літ" була і залишається найвидатнішою пам'яткою слов'янської культури. Тому преподобного Нестора Літописця можна по праву вважати батьком не лише вітчизняної історії, а й словесності.

Упродовж кількох століть український народ привчали до думки про нібито "вторинність" української мови, ретельно приховуючи від українців величезний масив української ж писемності, історії та культури, яка сягає глибокої давнини і нараховує багато тисячоліть. За науковими розвідками лінгвістів, мова української народності почала формуватися ще у VI–IX століттях.

Одним з перших визначив засадничі етапи в розвитку літературної мови український мовознавець і літературознавець світового рівня Юрій Шевельов. Він виділяв періоди історії мови не з огляду на історію суспільних формацій. Його хронологія заснована лише на фактах зовнішніх, характері

писемних фіксацій, з урахуванням наслідків суспільних подій та чинників, значущих в історії українського народу:

– VI, VII – XI ст. – протоукраїнська мова (до початку писемного періоду);

– середина XI – XIV ст. – староукраїнська мова;

– XV – середина XVI ст. – рання середньоукраїнська мова (від 1385 року, коли Литва і Польща стали однією державою, до 1574 року, коли був надрукований у Львові Апостол Івана Федорова);

– середина XVI – половина XVIII ст. – середньоукраїнська мова (від Люблінської унії 1569 року – угода про об'єднання Польщі і Великого князівства литовського в єдину державу – Річ Посполиту);

– XVIII ст. – пізня середньоукраїнська мова (від Полтавської битви 1709 року до видання Енеїди Котляревського 1798 року);

– кінець XVIII ст. – сучасна українська мова.

Інтенсивне формування нової української мови дослідники пов'язують із другою половиною XVIII – XIX століттями. І в цьому процесі далеко не останнє місце належить письменству преподобного Нестора Літописця.

<http://spzh.news/ru/news/26472-9-listopada-den-ukra-nsko-pisemnost-ta-movi-den-pam-yat-prepodobnogo-nestora-l-topistsya>